

Vergaderjaar 2021–2022

33 529

Gaswinning

Nr. 949

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 februari 2022

Sinds 2011 worden oude gasvelden in Twente gebruikt om water afkomstig van de oliewinning in Schoonebeek in op te slaan. Inwoners van Twente hebben al langere tijd zorgen over de waterinjectie. De gemeenteraad van Dinkelland heeft zich meermaals uitgesproken tegen de waterinjectie.¹ Een vergelijkbaar signaal is afgegeven door de provinciale staten van Overijssel.² Ook uw Kamer heeft een dringende oproep gedaan om de waterinjectie in Twente stil te leggen.³ Ik heb serieus naar deze oproepen geluisterd en onderzocht op welke manier ik hieraan gehoor kan geven. In deze brief beschrijf ik eerst de stand van zaken van de herevaluatie, daarna ga ik in op het verzoek om de waterinjectie stil te leggen, een aanvullend onderzoek dat NAM uitvoert en de vervolgstappen.

Herevaluatie waterinjectie Twente

Elke zes jaar moet NAM, conform de vergunningen, evalueren wat de meest geschikte wijze is om het productiewater uit Schoonebeek te verwerken. In 2020 heeft uw Kamer verzocht⁴ om de aanstaande herevaluatie vervroegd uit te voeren. NAM heeft positief gereageerd op dit verzoek en hier uitvoering aan gegeven. Echter, door een incident bij één van de injectieputten in Twente (put ROW-2) is de herevaluatie vertraagd. SodM heeft NAM opgedragen om het onderzoek naar put ROW-2 mee te nemen in de herevaluatie. Het onderzoek geeft namelijk inzicht in de risico's van waterinjectie.

¹ Moties van gemeenteraad van Dinkelland «Definitief beëindigen afvalwaterinjectie Twente en toepassen circulair verwerkingsproces» (aangenomen 30 november 2021), «afvalwaterinjectie NAM (aangenomen 2 maart 2021).

² Motie van provinciale staten van Overijssel «Afvalwaterinjectie» (aangenomen 1 juli 2021).

³ Kamerstuk 33 529, nr. 922.

⁴ Kamerstuk 33 529, nr. 759.

Ik begrijp dat uw Kamer over deze vertraging ontevreden is, dat ben ik ook. Daarom heb ik NAM dringend verzocht de onderzoeken die reeds gereed zijn in te dienen. NAM heeft een tussenrapportage van de herevaluatie opgeleverd, die u als bijlage bij deze brief aantreft⁵. De vergelijking tussen de alternatieven en de huidige verwerkingswijze volgt in de eindrapportage. Ik vraag NAM deze uiterlijk 1 juli 2022 aan mij op te leveren. Op basis van deze eindrapportage neem ik een besluit over de waterinjectie.

In de tussenrapportage staan vier alternatieven voor de waterinjectie in Twente beschreven. In twee alternatieven wordt het productiewater gezuiverd tot een stroom die op het oppervlaktewater kan worden geloosd en waarbij een zout restproduct ontstaat die bovengronds wordt verwerkt. Bij het derde en vierde alternatief vindt de waterinjectie in de omgeving van Schoonebeek plaats. In alternatief drie wordt ook zuivering toegepast, waarbij een schone stroom ontstaat die circulair kan worden toegepast en een sterk geconcentreerde reststroom die in de ondergrond wordt opgeslagen. Dit alternatief spreekt mij aan omdat de hoeveelheid injectiewater wordt beperkt en dichterbij Schoonebeek wordt verwerkt. NAM is over een oplossing dichterbij Schoonebeek in gesprek met decentrale overheden in Drenthe. Mede op verzoek van deze overheden heb ik er bij NAM op aangedrongen dat zij hier een zorgvuldig proces met de omgeving starten.

In een bijlage van de tussenrapportage wordt gerapporteerd over de opdracht die NAM na de vorige herevaluatie in 2016 van de toenmalige Minister van Economische Zaken heeft gekregen,⁶ namelijk om de ontwikkeling van nieuwe zuiveringstechnieken scherp in de gaten te houden en daar waar mogelijk nieuwe, veelbelovende technieken te toetsen (de zogenoemde zuiveringspilot). Op basis van de voorliggende marktverkenning zijn er enkele technologieën geïdentificeerd die in 2016 niet in de markt beschikbaar waren. Eén van deze zuiveringstechnologieën heeft naar verwachting een aanzienlijk lager energieverbruik en daardoor een beter milieueffect dan wat in 2016 was ingeschat. Deze technologie betreft NAM bij de te onderzoeken alternatieven. Ik moedig NAM aan deze technologie als serieuze mogelijkheid te betrekken bij de eindrapportage voor de herevaluatie.

Verzoek tot stilleggen waterinjectie

In de motie van Kamerlid Mulder c.s.⁷ wordt de regering verzocht om zo snel mogelijk een besluit te nemen over een alternatieve wijze van verwerking van het productiewater uit Schoonebeek. Daarnaast wordt de regering verzocht om de waterinjectie in Twente, in afwachting van een besluit naar aanleiding van de herevaluatie over de verwerking van het productiewater uit Schoonebeek, per direct op te schorten.

Ik ben zeer gemotiveerd om een alternatief voor de waterinjectie in Twente te vinden. Ik ben het eens met de motie Mulder c.s. dat de herevaluatie zo spoedig mogelijk moet worden afgerond en zal NAM verzoeken uiterlijk 1 juli 2022 de herevaluatie aan mij op te leveren. Als de herevaluatie van NAM is afgerond zal ik zo snel mogelijk een besluit nemen over de waterinjectie in Twente. Ik overweeg daarbij een methode voor te schrijven die milieuvriendelijker is en met een lager risico, bijvoorbeeld door middel van een zuiveringstechniek, indien dit een

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁶ Kamerstuk 33 529, nr. 794.

⁷ Kamerstuk 33 529, nr. 922.

realistische optie is. Dit besluit neem ik in goed overleg met de regionale bestuurders en de omgeving.

Tot die tijd houdt het Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) toezicht op de waterinjectie. Indien er sprake is van een overtreding van de vergunning of er een onveilige situatie ontstaat, zal SodM maatregelen opleggen, zoals het indien nodig stilleggen van de injectie. Zolang iemand een vergunning heeft en aan de voorwaarden voldoet is er geen rechtsgrond om de activiteiten die onder de vergunning vallen stop te zetten. Ik zou desalniettemin kunnen besluiten de waterinjectie in Twente op te schorten, maar zo'n besluit heeft juridische en financiële consequenties. Het zou betekenen dat de overheid een afgegeven vergunning, waarbij de aanvrager voldoet aan de voorwaarden, min of meer willekeurig kan intrekken. Dat zou haaks staan op de beginselen van behoorlijk bestuur. NAM zou dan mogelijk gecompenseerd moeten worden voor de inkomstenderving en investeringen in een alternatieve verwerkingswijze. Daarbij wil ik nogmaals herhalen en nogmaals benadrukken dat de veiligheid van de omgeving het allerbelangrijkste is: als blijkt dat het niet veilig kan of niet veilig gebeurt, dan legt SodM de waterinjectie stil. Alle activiteiten van de NAM rondom de injectie van productiewater afkomstig van de oliewinning in Schoonebeek staan sinds juni 2021 onder verscherpt toezicht en SodM zal dit nauwlettend in de gaten houden. Overigens ligt de waterinjectie op dit moment stil omdat NAM voor 1 januari 2022 maatregelen moest treffen tegen het te hoge toluene gehalte in het productiewater. NAM heeft eind december 2021 besloten om de waterinjectie stil te leggen om de noodzakelijke aanpassingen in installatie te doen. Nadat deze aanpassingen zijn gedaan kan NAM de injectie hervatten. Ook hier houdt SodM toezicht op.

Vervolgstappen

Ik zal NAM de termijn stellen dat uiterlijk 1 juli 2022 de herevaluatie en het aanvullend onderzoek aan mij worden opgeleverd. Nadat NAM de herevaluatie heeft ingediend, beoordeelt SodM deze en betrek ik Deltares voor een onafhankelijk toetsing, zoals verzocht door uw Kamer.⁸ Ook vraag ik de regionale overheden om advies. Op basis van de herevaluatie en de ontvangen adviezen neem ik vervolgens na de zomer een besluit over de injectievergunningen in Twente. Ik realiseer mij dat het moment dat er een besluit wordt genomen over de waterinjectie nog ver weg is. Ik zal de inwoners van Twente en uw Kamer tussentijds goed informeren door onderzoeken te delen en waar nodig toe te lichten. Ook zal ik bij NAM de druk erop houden om de herevaluatie en het aanvullend onderzoek zorgvuldig en snel af te ronden en werk te maken van het realiseren van alternatieven.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
J.A. Vijlbrief

⁸ Kamerstuk 33 529, nr. 759.